



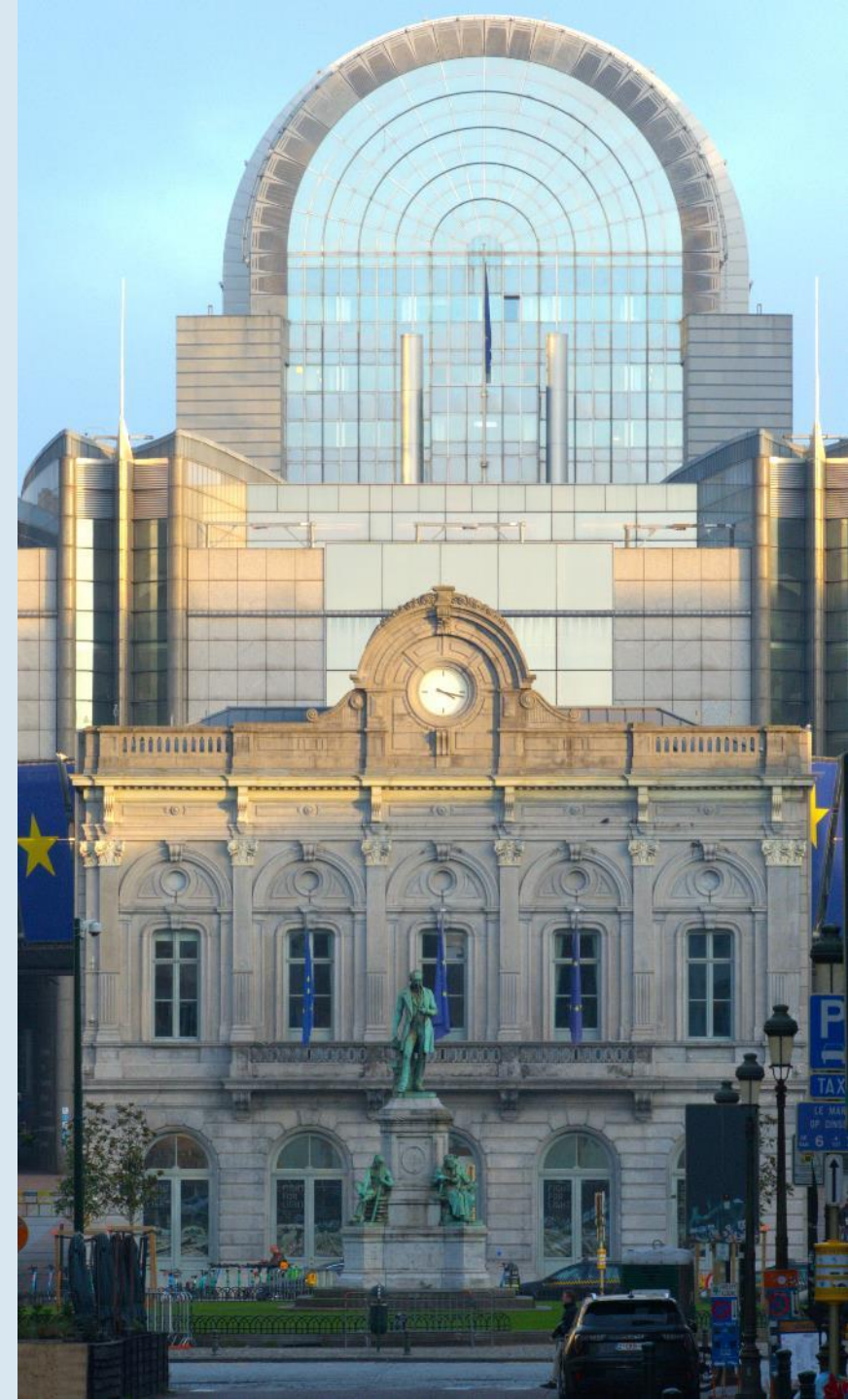
**Suomen kansallinen
ja alueellinen
kumppanuussuunnitelma
2028–2034**

**Maakuntien näkökulmia
valmisteluun**

*Kansallinen MYR:n info 4.6.2026
Mikko Kangas*

Esityksen sisältö

- I. EU:n rahoituskehityksen uudistus ja sen vaikutukset maakunnille
- II. NRPP:n valmistelu ja rahoituksen tulosperusteinen toimeenpano
- III. Maakuntien yhteistyöryhmien rooli



Osa I

EU:n rahoituskehityksen uudistus ja sen vaikutukset maakunnille



Raportti: Jos EU ei tee näitä talousuudistuksia, se jää USA: Kiinan jättimarkkinoiden jalko

EU-maiden johtajat etsivät keinoja yritysten ja raha houkuttelemiseksi Eurooppaan keskiviikkona alkav ylimääräisessä huippukokouksessa.

Mario Draghi: EU:n pitää käyttää investointeihin satoja miljardeja euroa lisää vuosittain – ehdottaa yhteisvelkaa

Entinen Euroopan keskuspankin johtaja Mario Draghi julkisti maanantaina raporttinsa EU:n kilpailukyystä.



EU:n laajeneminen saattaisi käydä Suomelle kalliiksi – uusi raportti ruotii mahdollisen laajenemisen hyötyjä ja haittoja

Mitä maksaa Suomen kaltaiselle unionin nettomaksajalle, jos EU laajenee? Tuore selvitys arvioi hinnan jopa sadoiksi miljooniksi vuodessa. Toisaalta laajeneminen toisi turvaa.



ALEKSANDAR VUCIC
Serbian Presidentti

Von der Leyen: EU:lle uusi 150 miljardin rahoitusväline puolustusinvestointeja varten

Komission puheenjohtajan mukaan EU pyrkii vapauttamaan varoja puolustusinvestointeihin 800 miljardin euron edestä.



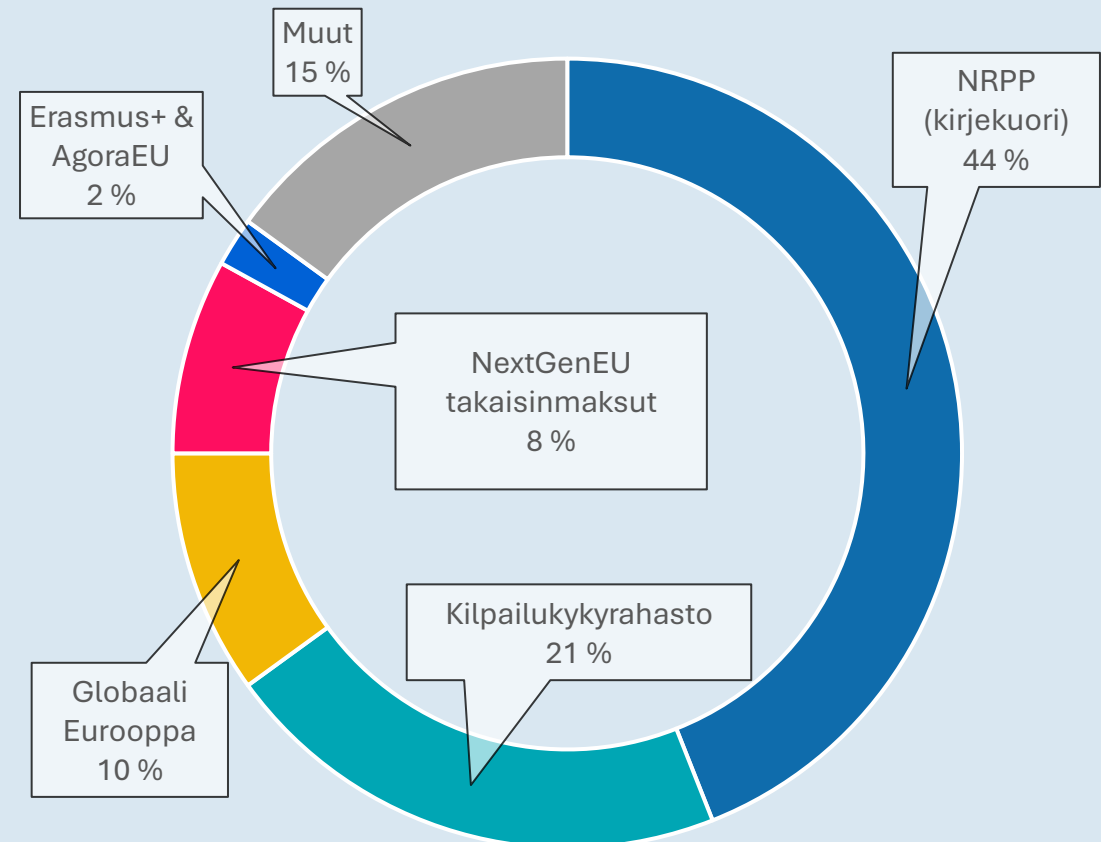
Komission ehdotus monivuotiseksi rahoituskehyykiseksi (MFF)

Komission ehdotus vuosille 2028-2034 on 1980 miljardia, joka on noin 1,26 % jäsenmaiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta

Jäsenmaiden vapaus päättää itse rahojen kohdentamisesta kasvaksi, sillä komissio ehdottaa korvamerkintöjä paljon vähemmän.

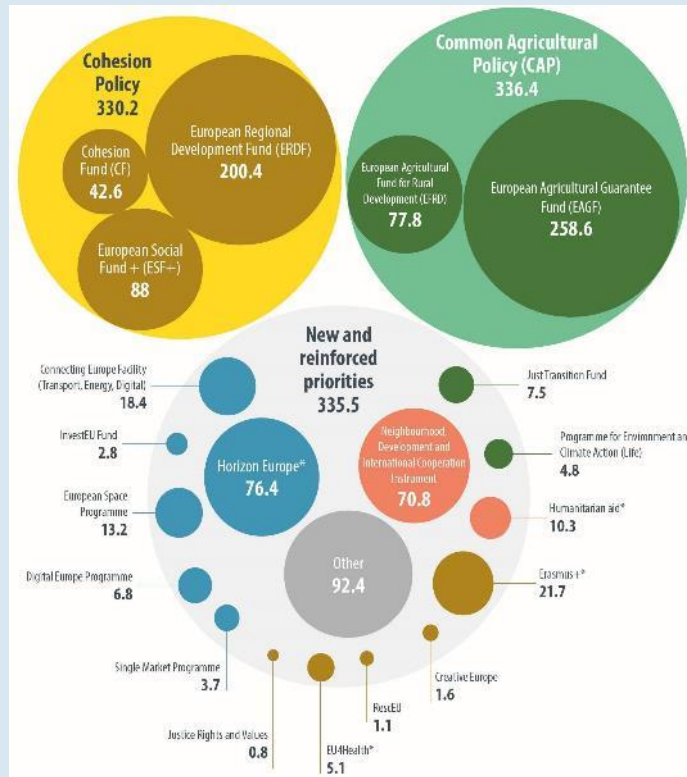
Näille on korvamerkintä:

- 295,7 mrd. € vähintään maatalouden suoriin tukiin
- 217,8 mrd. € vähemmän kehittyneille alueille koheesiorahoitusta (ei ole Suomessa)
- 14 % korvamerkintä sosiaaliasioille (lasketaan koheesipotista, ei koko kirjekuoresta)
- 10,3 mrd. € Interreg
- 34,2 mrd. € sisäasiat, rajaturvallisuus ja maahanmuutto

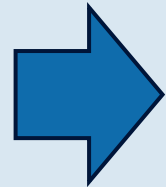


Luvuissa esiintyy heittoa riippuen siitä, onko ne esitetty käyttäen vuoden 2025 kiinteitä hintoja vai tulevaisuuden inflaation huomioivia juoksevia hintoja.

EU:n rahoituskehyksen uudistus – mikä on kirjekuorimalli?



Vanha MFF



Jäsenmaalle (NRPP)

- Kansallinen ja alueellinen kumppanuussuunnitelma NRPP (kirjekuori)
- Aluekehitys, maaseutu, kaupunkikehittäminen
- Maatalouden tuet, CAP
- Sisäasiat, kotoutuminen
- Sosiaalinen ilmastorahasto

Komissio hallinnoi

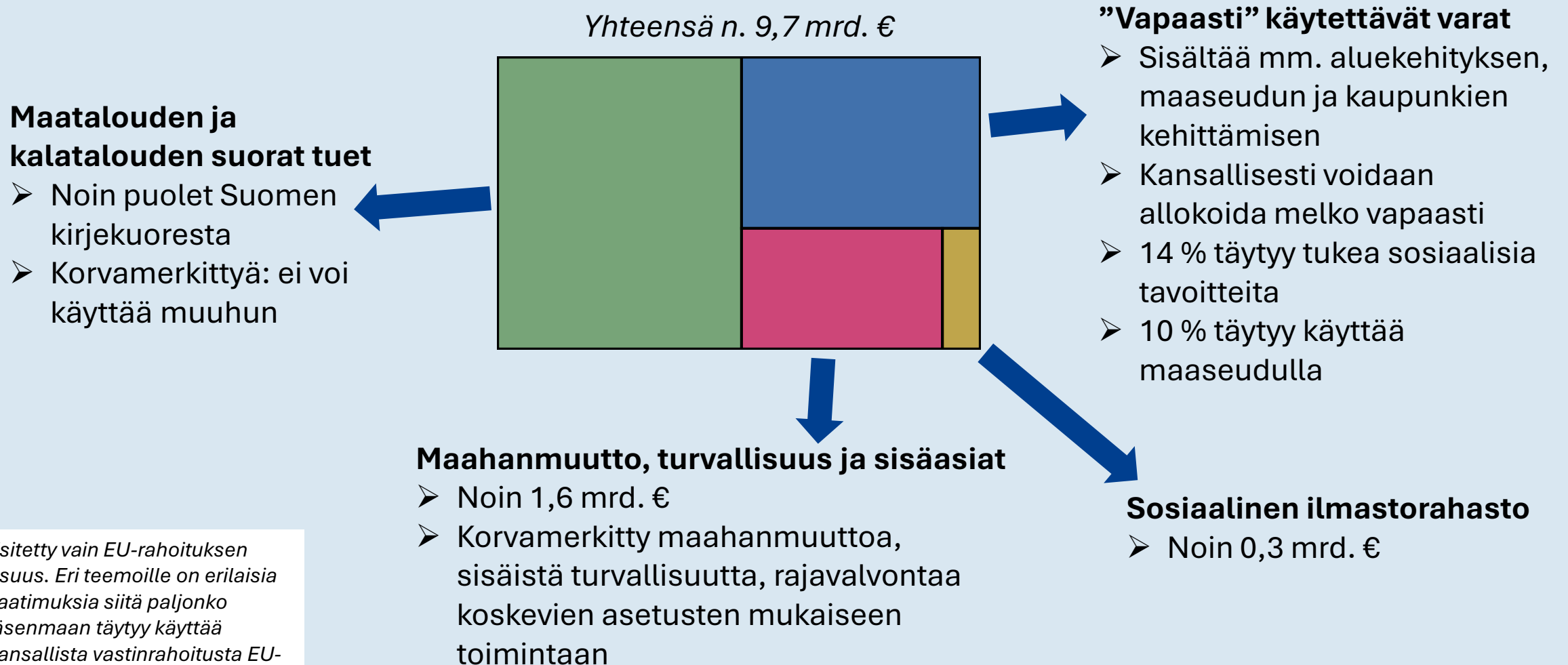
- Kilpailukykyrahasto
- Kilpailtu TKI-rahoitus, Horisontti
- Teollinen tuotanto
- Turvallisuus ja puolustusteollisuus

EU:n ulkopuolelle

- Laajentuminen ja uudet jäsenmaat
- EU:n kehitysapu
- Ulkopolitiikka

Uusi MFF

Suomen kirjekuoren (NRPP) rahoitusosuudet komission ehdotuksessa



Maatalouden ja kalatalouden suorat tuet

- Noin puolet Suomen kirjekuoresta
- Korvamerkittyä: ei voi käyttää muuhun

”Vapaasti” käytettävät varat

- Sisältää mm. aluekehityksen, maaseudun ja kaupunkien kehittämisen
- Kansallisesti voidaan allokoida melko vapaasti
- 14 % täytyy tukea sosiaalisia tavoitteita
- 10 % täytyy käyttää maaseudulla

Maahanmuutto, turvallisuus ja sisäasiat

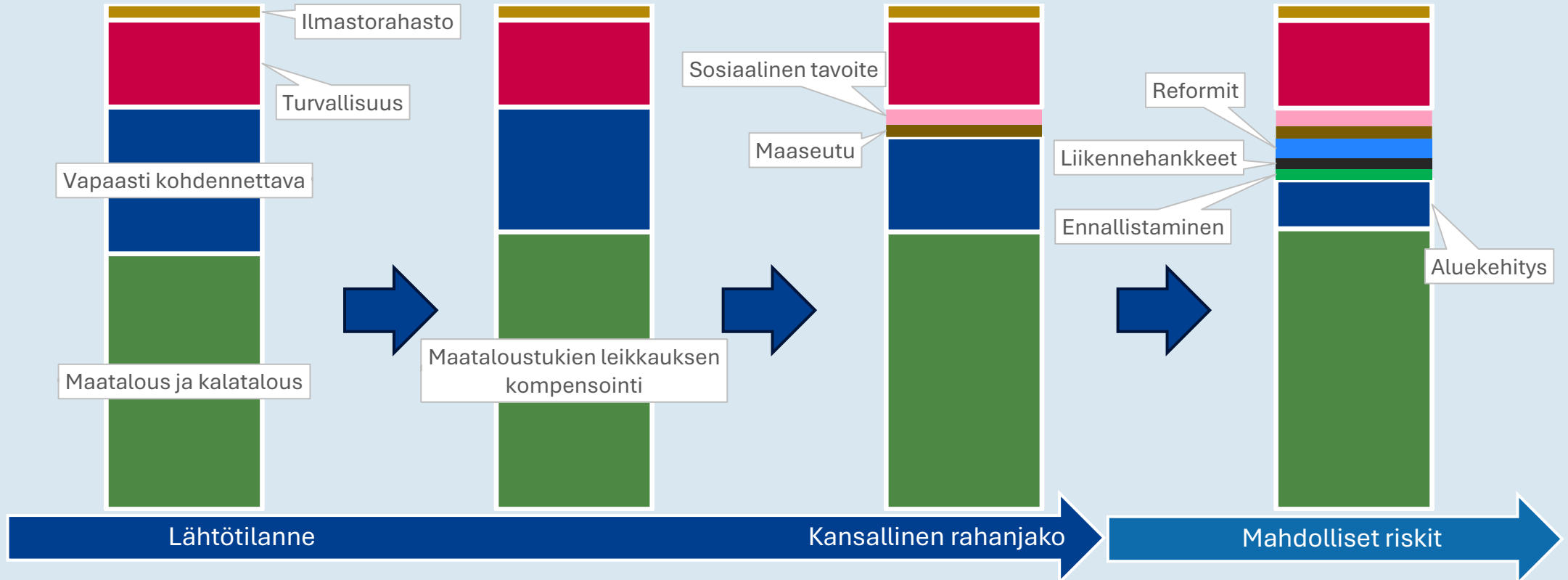
- Noin 1,6 mrd. €
- Korvamerkitty maahanmuuttoa, sisäistä turvallisuutta, rajavaltuutta koskevien asetusten mukaiseen toimintaan

Sosiaalinen ilmastorahasto

- Noin 0,3 mrd. €

Esitetty vain EU-rahoituksen osuus. Eri teemoille on erilaisia vaatimuksia siitä paljonko jäsenmaan täytyy käyttää kansallista vastinrahoitusta EU-osuuden lisäksi.

Miten Suomen NRPP-rahoitusta mahdollisesti jaetaan?



EU-tason päätös asettaa raamit Suomen saannista ja NRPP:n eri teemojen osuuksista

Maataloustukien leikkauksia on mahdollista kansallisella päätöksellä **kompensoida**. Toteuttaako Suomi tämän?

Vapaasti kohdennettavan osuuden **temaattiset painotukset** ohjaavat käyttöä: 14 % sosiaalinen tavoite, 43 % ilmasto, 10 % maaseutu?

Aluekehityksen kannalta pahin skenaario on, että vapaasti kohdennettavasta osuudesta leikataan Suomen kansallisella päätöksellä ensin rahat kansallisiin reformeihin, suuriin liikennehankkeisiin ja esim. ennallistamisen kustannusten paikkaamiseen.

Mitä kansallisesta kirjekuoresta voi rahoittaa?

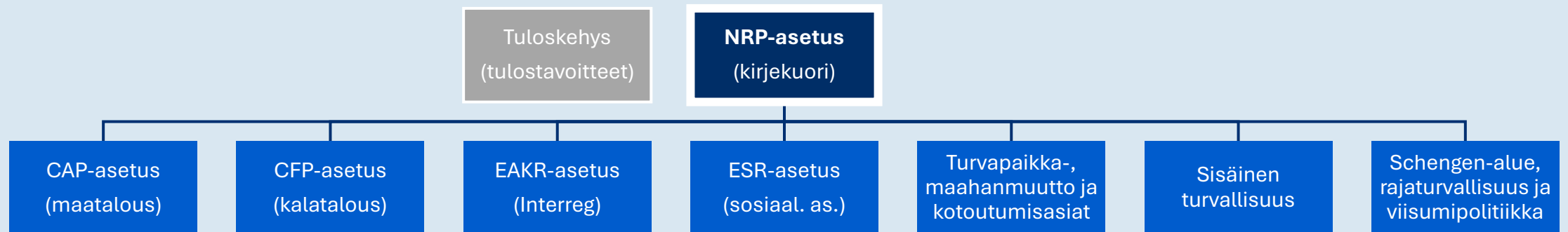
NRPP:n erityistavoitteet, NRPP-asetuksen artikla 3

NRP-suunnitelman erityistavoitteet eivät ole toimintalogiikaltaan verrattavissa kauden 2021-2027 alue- ja rakennepolitiikan erityistavoitteisiin. Jatkossa erityistavoitteet eivät toimi kehikkona rahoitukselle, vaan NRPP:n tietyllä rahoitettavalla toimenpiteellä voidaan toteuttaa samanaikaisesti useampaa erityistavoitetta.

Erityistavoitteet yksinkertaistettuna ja tiivistettynä

| Kestävä vauraus | Puolustus ja turvallisuus | Sosiaalinen yhteenkuuluvuus | Elämänlaatu | Perusoikeudet, tasa-arvo, oikeusvaltio ja arvot |
|---|---|---|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">• alueiden vetovoima• kilpailukykyinen teollisuus• puhdas energia ja infra• digitalisaatio• tutkimus, kehitys ja innovaatio• sosiaalinen asuminen• liikenneinfra• rahoitusmallit ja investoinnit• matkailu• ympäristö ja ilmasto | <ul style="list-style-type: none">• puolustusteollisuus ja sotilaallinen liikkuvuus• varautuminen• tehokas julkishallinto• uhkien havaitseminen ja ehkäisy | <ul style="list-style-type: none">• työllisyys, työolot ja työvoiman liikkuvuus• elinikäinen oppiminen• sosiaalinen osallisuus• palvelut• väestörakenteen muutos• päästökaupan sosiaaliset vaikutukset | <ul style="list-style-type: none">• viljelijöiden toimeentulo• elintarviketurva• maaseudun elintaso ja resilienssi• kalastus, meri ja vesiviljely• maa- ja metsätalous | <ul style="list-style-type: none">• osallistava yhteiskunta• vahvistuva oikeusvaltio• tehokas julkishallinto• eurooppalainen kulttuuri |

Kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman säädöspohja



NRP-asetus sisältää lähes kaiken

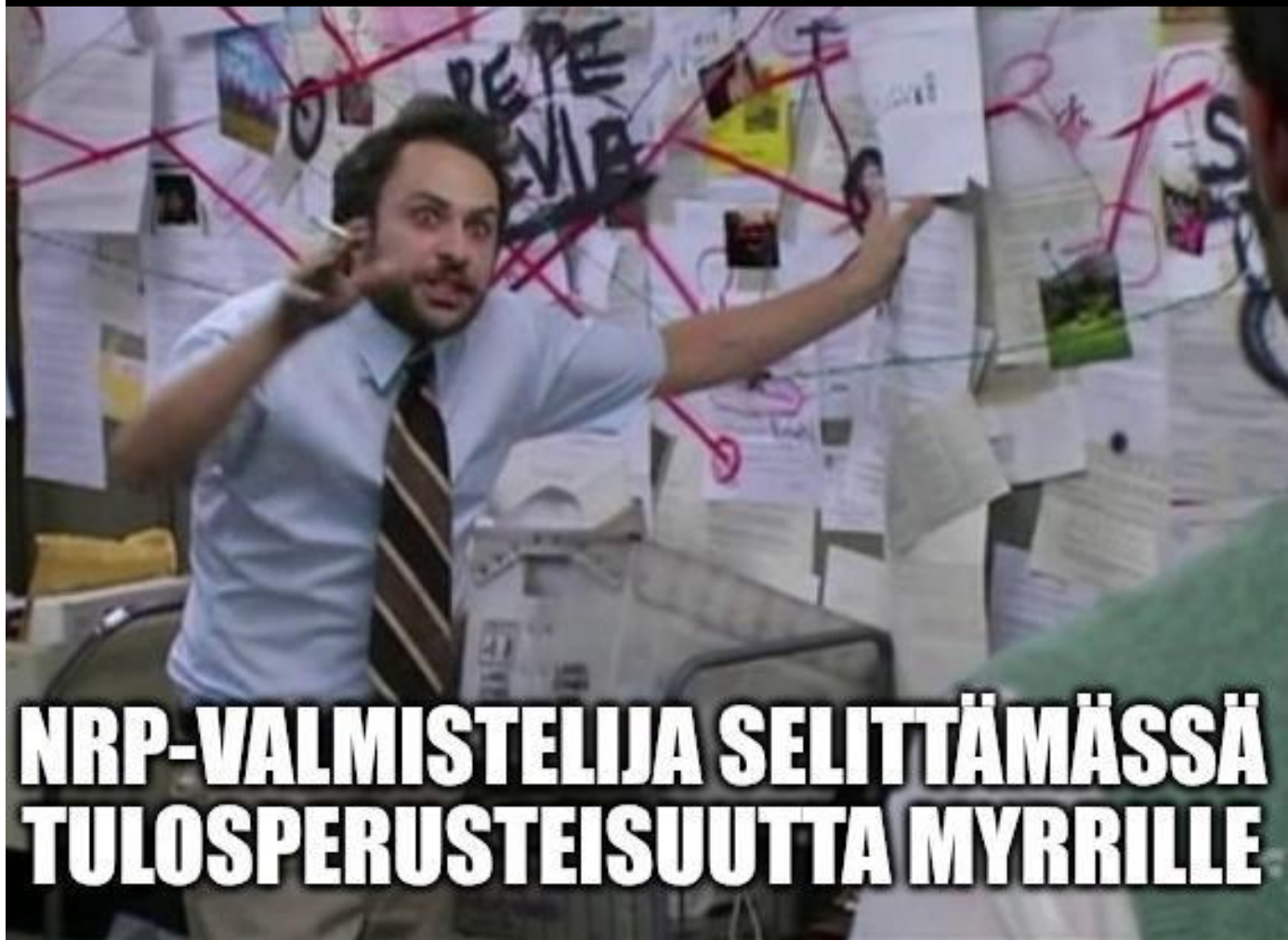
- Rahojen allokaatio
- Eriytistavoitteet
- Toimeenpanon rakenne

Sektorikohtaisissa asetuksissa on vaihtelevasti voimaa jäljellä

- Etenkin CAP-asetukseen saatetaan siirtää maatalouden yksityiskohtaista tukisääntelyä
- Sisäasioiden ja turvallisuuden asetukset määrittelevät niitä koskevan rahanpotin toimeenpanoa
- EAKR-asetus keskittyy lähes puhtaasti Interregiin ja ESR-asetus on hyvin niukka

Osa II

NRPP:n valmistelu ja rahoituksen tulosperusteinen toimeenpano



**NRP-VALMISTELIJA SELITTÄMÄSSÄ
TULOSPERUSTEISUUTTA MYRRILLE**

Komission esimerkki NRPP:n rakenteesta

ESIMERKKI

Alueellinen luku A (Erityisalue)

- Nuorten työllistämisen tukiohjelma
- Julkisten sosiaalisten vuokra-asuntojen perusteellinen peruskorjaus
- Ammatillisen koulutusjärjestelmän uudistus
- perustason digitaalisten taitojen tunnistaminen

Alueellinen luku B (Siirtymäalue)

- Paikallisliikenteen ratojen parantaminen
- rahoitusvälineet startupeille ja pk-yrityksille
- Aikuisten henkilökohtaiset oppimistilit
- Asetus yritysten perustamisen nopeuttamisesta
- Paikalliset kehitysstrategiat

Alueellinen luku C (Kehittynyt alue)

- Julkis-yksityinen kumppanuus (PPP) kvanttilaskennan tutkimuksen edistämiseksi
- Kotihoitopalveluiden tukeminen
- Kaupunkiviherrakentaminen

Sosiaalisen ilmastorahaston luku

- Kohdennettu sähköautotuki
- Energiatehokas asuminen
- Sähköbussikaluston laajentaminen
- Laki työttömien alennetuista lipunhinnoista

Kansallinen luku (Meri- ja kalatalous)

- Kalastustoiminnan pysyvä lopettaminen
- Investoinnit vesiviljelyyn
- Tietojenkeruu, tuki meren seurannalle, analysoinnille ja meriosaamiselle

Kansallinen luku (Maatalous)

- Sidottu tulotuki proteiinikasveille
- Aleneva alueperusteinen tulotuki
- Investoinnit maatilojen nykyaikaistamiseen
- Muut toimenpiteet

Kansallinen luku (Sisäasiat ja turvallisuus)

- Rajavalvonnan hallinnan laitteisto
- Vastaanotto-infrastruktuurin kehittäminen ja rakentaminen
- Kyberturvallisuus ja suojatut viestintäjärjestelmät

Kansallinen luku (Älykäs ja oikeudenmukainen yhteiskunta)

- Vammaisten henkilöiden tukijärjestelmä
- Osaamiskeskusten perustaminen
- Laki vähimmäistoimeentulosta

Kansallinen luku (Puhdas siirtymä)

- Lupamenettelyjen uudistus
- Energiavarastoinnin kapasiteetin lisääminen
- Älymittauksen käyttöönoton laajentaminen
- Energiaverotuksen uudistus

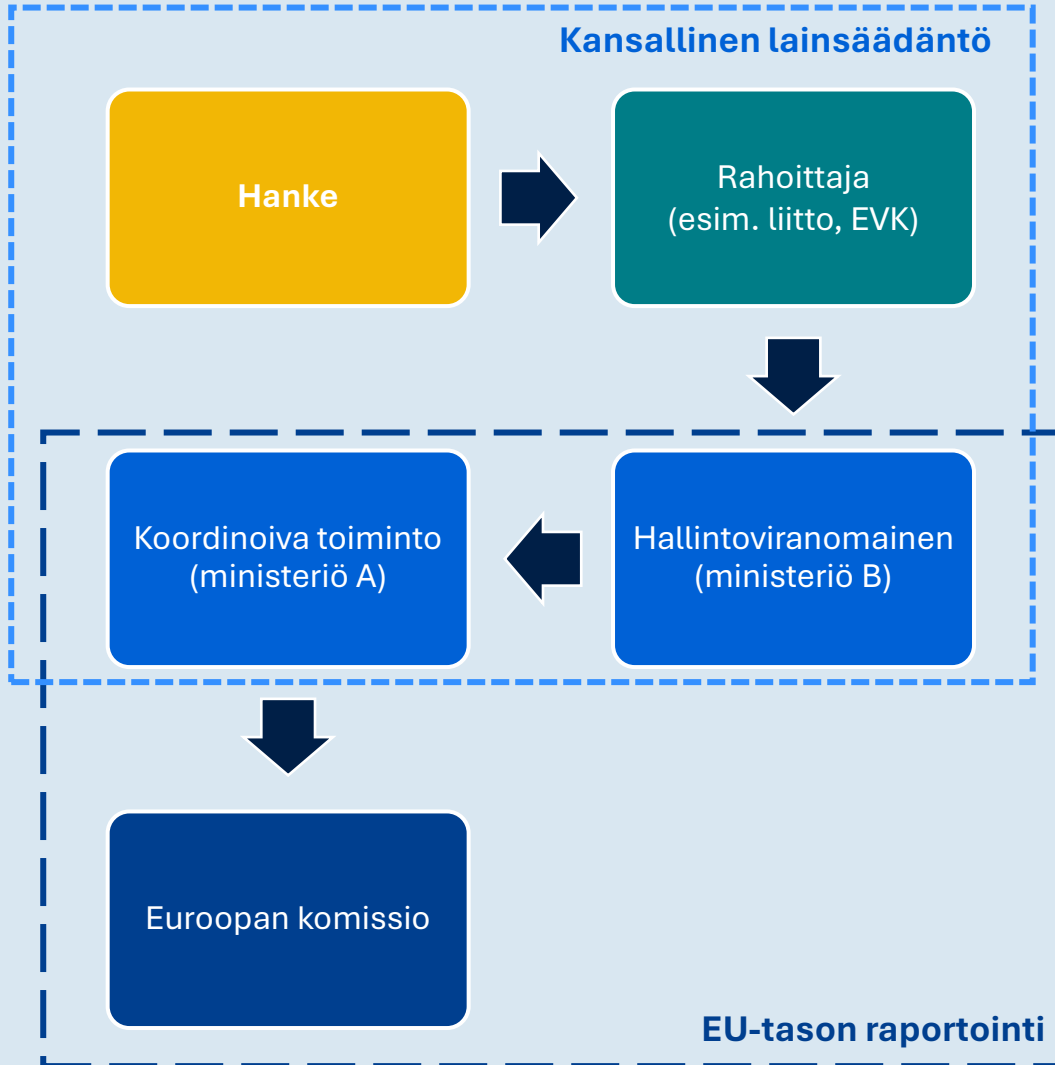
Tuloksellisuus – EU:n budjetin tulosperusteinen toimeenpano

Koko EU:n monivuotiseen rahoituskehukseen sovelletaan yhteistä tuloskehysasetusta, joka määrittää varojen käytön ja tulosten raportoinnin ehdot

- NRPP:n toimeenpano perustuu tulostavoitteisiin, ei ”kuittia vastaan” periaatteeseen
- Suomen NRP-suunnitelmaan on kirjattava uudistuksia ja investointeja, joille jokaiselle asetetaan määrälliset mittarit, ja mittareille tavoitetasot
- Tavoitetasojen saavuttaminen raportoidaan komissiolle ja sitä vastaan komissio maksaa Suomelle rahoituksen
- Tavoitetasoista ja tavoiteaikataulusta jääminen johtaa siihen, että EU-rahoitusta menetetään



Toteutuneiden tuotosten ja tulosten raportointi



Komission maksut jäsenmaalle perustuvat jäsenmaan esittämiin tuotoksiin, jotka on ennalta sovittu jäsenmaan NRP-suunnitelmassa. Komissiolle ei raportoida toteutuneita kustannuksia (kuitteja).

- **Uusi tuloskehysasetus** ja sen liite I määrittelevät ne tuotosindikaattorit, joita NRP-suunnitelmissa täytyy käyttää tavoitteiden asettamiseen.
- Tuotosindikaattoreihin sidottu maksuperuste siirtyy väistämättä myös ketjun alkupäähän.
 - Hankkeissa on synnyttävä sellaisia tuotoksia, että ne tukevat Suomen NRP-suunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden täyttymistä.

Miten toimitaan tilanteissa, kun

- kehitys ei ole mitattavissa määrällisillä tuotosindikaattoreille?
- hankkeen toteuttaminen vaatii riskinottoa?
- Kansallinen lainsäädäntö ja erilaiset raportointivelvollisuudet ratkaisuksi?

Esimerkkejä NRPP:n investoinneista ja uudistuksista

Investoinnit

| Toiminta-ala | # | Tukitoimiala | Tuotosindikaattori, jonka mukaan määritellään tavoitetasot ja maksetaan rahoitusosuudet |
|--|-----|--|---|
| Tutkimus ja innovointi Digitaalitekniikat | 344 | Tekoäly, data, robotiikka | <ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitujen tutkimustuotosten määrä (julkaisut, konferenssijulkaisut jne.); Tuettujen tutkijoiden määrä – sukupuolen, uravaiheen ja alkuperämaan mukaan; Avoimesti saatavilla olevien tutkimustuotosten (kaikki tyypit) osuus; Tuettujen yritysten määrä tyypin mukaan (pk-yritykset, aloittelevat yritykset, nopeasti kasvavat yritykset); Teollis- ja tekijänoikeushakemusten määrä (mukaan lukien patentit, tavaramerkit jne.); EU:n rahoituksella tuettujen oikeushenkilöiden työntekijöiden määrä; Julkiset ja yksityiset yhteisinvestoinnit EU:n rahoittamissa hankkeissa (EUR); Loppukäyttäjien ja kansalaisten osallistamistoimia sisältävien hankkeiden osuus; Hankkeiden määrä ja EU:n rahoitusosuus sukupuoliluottuvuuden sisällyttävissä hankkeissa (EUR); |
| Tutkimus ja innovointi Energia | 355 | Energiatehokkuus | |
| Tutkimus ja innovointi Energia | 358 | Hiilidioksidin talteenotto, hyödyntäminen ja varastointi | |
| Tutkimus ja innovointi Vihreä | 362 | Kiertotalous ja resurssien hallinta | |
| Tutkimus ja innovointi Vihreä | 369 | Nettonollateknologia | |

Uudistukset (reformit)

| Toiminta-ala | # | Tukitoimiala | Tuotosindikaattori, jonka mukaan määritellään tavoitetasot ja maksetaan rahoitusosuudet |
|---------------------------------------|-----|--|---|
| Koulutus ja osaaminen Uudistukset | 126 | Koulutus ja ammatillinen peruskoulutus ja koulutusta koskeva toimintapolitiikka ja sääntelykehys | <ul style="list-style-type: none"> Hyväksytyjen tai voimaantulleiden lakien määrä; Politiikan valmistelujen tai valmistuneiden arviointien määrä; Valmistuneiden sidosryhmäkuulemisten määrä; Täytäntöönpanosäädösten tai voimassa olevien suuntaviivojen määrä; Valmiiksi hyväksytyjen strategioiden tai puitteiden määrä; Kehitettyjen julkisten palvelujen tai prosessien määrä; EU:n ulkopuolisten maiden julkishallintojen tueksi järjestettyjen TAIEX-tapahtumien määrä; EU:n ulkopuolisten maiden julkishallintojen tueksi järjestettyjen TWINNING-hankkeiden määrä; |
| Tutkimus ja innovointi Uudistukset | 382 | Toimintapolitiikka ja sääntelykehys | |
| Energia Uudistukset | 254 | Uusiutuva energia | |

Esimerkki tavoitteiden kirjaamisesta NRP-suunnitelmaan

Toimenpide: Pk-yritysten digitalisaation edistäminen

Kansalliset NRP-suunnitelmat tulevat sisältämään tämän esimerkin kaltaisia taulukoita, joihin jäsenmaat asettavat maksun perusteena olevat tuotostavoitteet sekä tavoitteiden saavuttamisen aikataulun.

| Measure ID | Name of the measure | Funded under Grants or Loans | Milestone or target (reference number) | Name of milestone/target | Qualitative indicators | Quantitative indicators (targets) as established in Regulation XXX (Performance regulation) | | | Indicative timeline for achievement | | Description of each milestone and target [simplified for this example] | Geographical coverage, territorial dimension (national, categories of regions where relevant) |
|---------------|---------------------------------|------------------------------|--|---|------------------------|---|----------|--------|-------------------------------------|------|---|---|
| | | | | | (milestones) | Unit of measure | Baseline | Target | Quarter | Year | [1 000] | |
| CH 2 Inv 3 | Yritysten digitalisaatio | Avustus | CH2 I3 M1 | Hakuilmoitus julkaistu | | | | | Q3 | 2028 | RR-Elinvoimakeskukset ovat julkaisseet kukin alueellaan hakuilmoituksen digitalisaation edistämisestä pk-yrityksissä. | Siirtymä |
| | | Avustus | CH2 I3 T1 | Tuetut yritykset Mikro, pieni & keskisuuri, suuri | | kpl | 0 | 400 | Q4 | 2030 | Maksettu avustus | Siirtymä |
| | | Avustus | CH2 I3 T2 | Tuetut yritykset Mikro, pieni & keskisuuri, suuri | | kpl | 400 | 800 | Q4 | 2032 | Maksettu avustus | Siirtymä |

tuotosindikaattori
valitaan
tuloskehysasetuksen
liitteestä I

Yhteenveto tulosperusteisen toimeenpanon vaikutuksista

- Yksi yhteinen malli ja sääntökirja koko EU-budjetille voi yksinkertaistaa ja helpottaa rahoituksen hakemista.
- Onnistuessaan tulosperusteinen malli lisää rahoituksen vaikuttavuutta ja vähentää toimeenpanon byrokratiaa.
- Jäsenmaan rahoitus sidotaan tulostavoitteisiin sekä uudistuksiin, joten NRPP:n laatiminen on tärkeä prosessi, jossa yksikään jäsenmaa ei halua epäonnistua.
- Tulosperusteisen mallin toimeenpaneminen vaatii kansallista lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että hankkeiden toteuttaminen pysyy houkuttelevana, mutta vaikuttavana ja vastuullisena toimintana.



Osa III

Maakuntien yhteistyöryhmien rooli



Suomen kansallinen NRPP-valmistelu

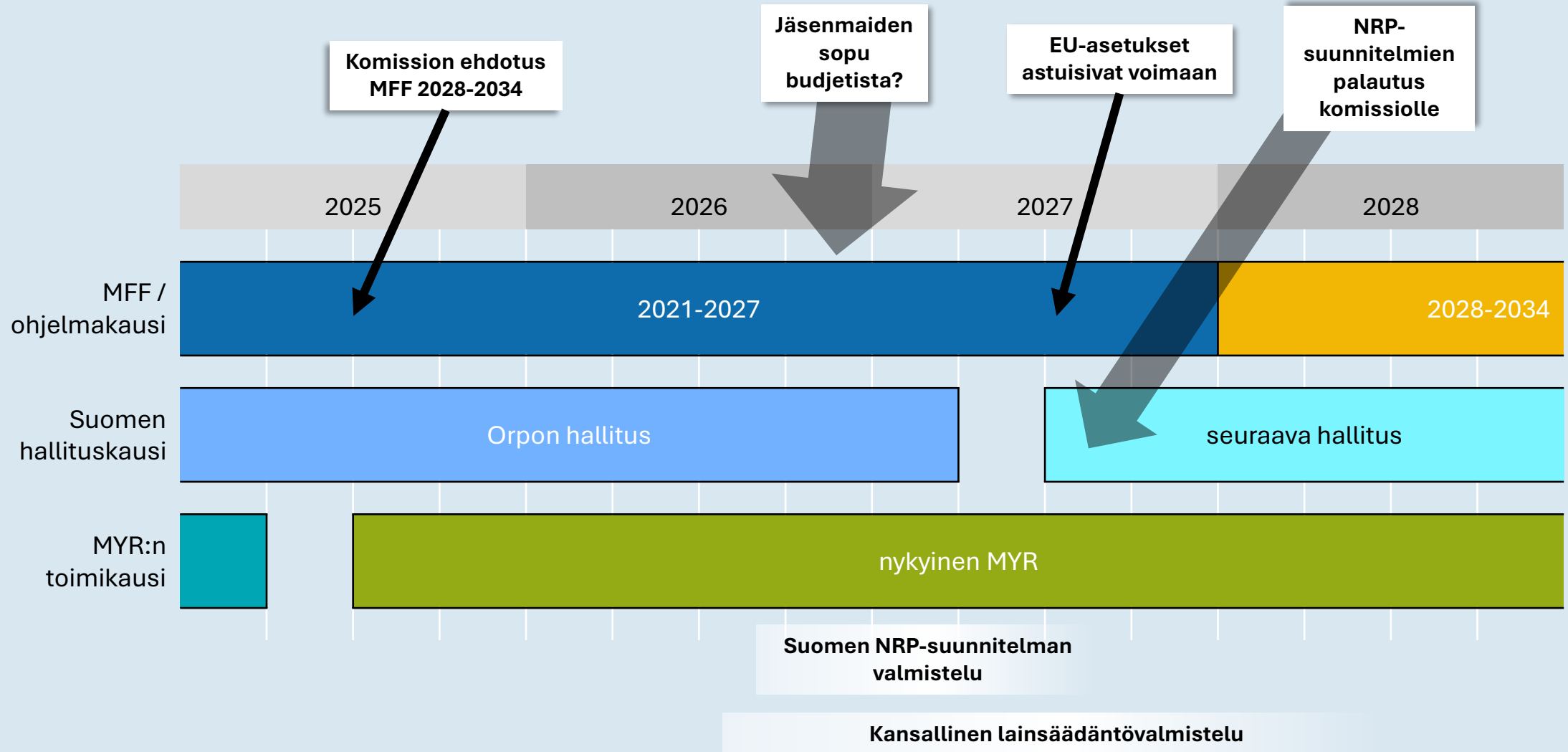
Mitä tapahtuu nyt?

Mitä pitäisi tapahtua nyt?

Miten maakunnat on otettu mukaan kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmisteluun?



Aikajana



Maakunnan yhteistyöryhmien rooli ohjelmakausien vaihtuessa

- NRPP:n vaikuttavuus syntyy aluelähtöisyydestä. MYR:t ovat aluelähtöisyyden yksi kulmakivistä.
- MYR:n on toimittavana yhteensovittajana sekä strategista ohjausta antavana tahona.
- Uudenlaisen toimintamallin käyttöönottoaminen vaatii uutta ajattelutapaa ja uudistumista kaikilta tasoilta.
- Keskittäminen ei ole ratkaisu, yhteistyö on.



”MYR:t ovat vakiinnuttaneet asemansa yhteistyön ja strategisten linjausten foorumeina maakunnissaan.”

- Aluekehittämisen selonteko

Maakuntien liitot yhdessä kohti tulevaa



ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO



ETELÄ-POHJANMAAN
liitto



Etelä-Savon
maakuntaliitto



HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme



KAINUUN LIITTO



KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND



KSL
Keski-Suomen liitto

KYMEN
LAAKSON
LIITTO



LAPIN LIITTO



PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION



ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO



POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto



POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION



Pohjois-Savon liitto



Päijät-Hämeen liitto



SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta



Uudenmaan liitto
Nylands förbund



VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND